

Afrika' ko ipuin/alegiak

Oiñetan indarra

Alegietan agertzen dauz gizakiak bere bildurrak eta itxaropenak. Ghana'koa da urrengo au eta irakatsia, bes-teen iruzurrari eta maltzurkeriari kontua eukiteko da. Sarritan zurrena dana iruzurtua izan leiteke makal edo ezjakin baten aldetik.

Errege-leoiak bere urte-eguna ospatzea erabagi eban beste pizti guztiak be orretara sartzen zirala eta orretarako artzaiñai agindu eutsen barri au zabaldu egiela lantzar zabal guztietan ardiak zaintzen ebezenean.

Urte-egun orretan pizti asko batu ziran leoiaren abi-aurrean. Jesarri ziranean, leoiak esan eutsen:

-Nire erreñuko erritarrok! Nire urte-eguna ospatzeko leiaketa bat egingo dogu.

-Ba daukagu zure urte-egunaren barria, agertu egiguzu leieketea zein dan -esan eban urretxindor ausartak.

Leoiak kopetillun begiratu eutson txoritxu beillegiari, baiña bere urte-eguna zan lez, eta umore ona agertu gura ebalako, iraiñari entzun-eza egin eutson eta jarraitu eban:

-Sari on bat emongo dautsat, zugatz orretako intxaurrak oiñagaz jota botaten dauzanari.

Pizt askok asarrez erantzun eban, zugatza lodia ta aundia zalako. Batzuk alegindu ziran, baiña oiñak zaurituarren ez eban ezer lortu. Azkenean elefantea urreratu zan eta onek be ez eban ezer lortu. Galduta ikusi ebezan euren buruak.

Bitartean aramua ezkutatu egin zan eta jokabidea artu eban isillean uso bigaz.

-Zuek -esan eutsen aramuak- ezkutatu zaiteze zugatzaren abar-artean, artu intxaur bat eta pikuan euki. Nik zugatza jotzen dodanean, bota intxaurra.

Aramua joan zan beste piztiak egozan lekura eta indarra erakusten asi zan. Piztiak barre egiten eutsoen, txikia zalako eta ganorabako gauzak esaten ebazalako. Orregaitik ez ebezan ikusi uso biak zugatz-abarren artera sartzen eta orixe zan aramuak nai ebana. Pizti guztien aldetik iraiñak eta izekak entzunda, bera zugatzera urreratu zan gogotsu.

Anka bat jaso eta sendo jo eban zugatza enborrean, baiña ez zan zaratarik entzun. Piztiak gertu egozan aramuari izeka egiteko, baiña bat-batean plop! plop! Jausi ziran intxaur bi. Arrituta geratu ziran eta leoiak aramuari emon eutson saria.

Joan ziran piztiak bakoitza bere lekura baiña aramua atzeratu egin zan usoai berba egiteko.

-Eskerrik asko! -esan eutsen- orain beste mezede bat egiteko-tan, intxaur-azalen irurena bagerik, erdia emongo dautzuet

-Zer da nai dozuna? -Itandu eban uso-arrak

-Zatoze eta jesarri nire etxeko sabaian nik tam-tam jotzen dodanean -esan eutsen aramuak.

Usoak alkartu ziran urrumaka eskatzen jakena erreza zalako eta onartu eben lana.

Aramua etxera joan zan eta sabai osoan argizaia zabaldu eban. Jo eban tam-tam eta bat-batean usoak etorri jakozan etxera eta ezarri ziran sabaian. Laster konturatu ziran iruzurra egin eutsela, zenbat eta gogo geiego iges egiteko, egoerea larriagoa zan. Laster argizariz bete ebezan egoak eta oiñak. Orduan aramuak artu ebazan usoak eta kutxa baten sartu ebazan eta gero itxaur-azalak lurperatzen joan zan, baiña lenago esan eutson semeari:

-Otsoa ba dator, emon usorik txikiena.

Etorri zan otsoa eta aramuaren semeak emoitz eulaka esan eutson.

-Ez zaite joan usoa artzera -esan eutson otsoak-, okerrekoa artu eta aundia emon bagerik! Ori egingo bazendu, aitak zigortu egingo ninduke!

Otsoa bakarrik joan zan kutxara, jan ebazan uso biak lumak bakarrik itzita eta pozik etxeratu zan. Aramua intxaur-azalak lurperatuta etorri zanean, semeari itandu eutson:

-Emon dautsazu otsoari uso txikia?

-Bai -esan eban semeak- baiña obeto esateko berak artu dau.

Idegi eben kutxea eta lumak ikusi ebezanean, aita konturatu zan zer jazo zan eta semea zigortu egin eban.

Gero aramua otsoaren billa joan zan:

-Nire etxera ba zatoz uso bat emongo dautzut, otso jatunaren barririk ez eukelakoan.

-Eskerrik asko -esan eban otsoak- baiña orain ez daukat goserik

-Ondo dago- jarraitu eban aramuak, emoitz ori ezin egin badautzut, datorren aize indartsuari aurka egiteko lagunduko dautzut.

-Zertarako dator ori? -esan eban otsoak. Sasoi onetan badagoz aize indartsuak, baiña ez dira arriskugarriak

-Badakit ori- esan eban aramuak-, baiña datorren au indartsua da eta zure betuleak be ondo lotuta ez ba dagoz, itsututa itziko zaitu. Gura badozu josi egingo dautzudaz betuleak, nire adiskidetasunaren ezaugarri lez.

Otsoa artega jarri zan baiña ez eban iraindu gura aramua. Eta onek josi eutsozan betuleak.

-Ikusten dozu ezer?- itandu eban aramuak.

-Ez. Ezer be ez-erantzun eban otsoak.

-Ondo dago -esan eban aramuak palu bat artutazeutzat ori! esan eta golpe bat emon eutson sorbal-dan Otsoa miñez garrazika egoan, baiña aramuak jotzen jarraitu eban esanez:

-Au be zeutzat lapur baragarri orrentzat! eta au! eta au!

Azkenean betuleak askatu egin ziran eta atea ikusi eban otsoak. Bildurrez eta miñez orro bat egin eta arin urten eban etxetik, erri guztia igaro eben eta lantzar aundietara joan zan. Lotsatuta ikusten eban bere burua eta geiago ez zan etorri, orregaitik, gaur be otsoak aparte bizi dira, beste piztiakaz nastatu bagerik.

OLAZAR'tar Martin'ek †

